

Ingezonden

POLYVINYLPIRROLIDON EN DEXTRAN ALS CARCINOGENE AGENTIA

Naar aanleiding van de discussie tussen de heren Admiraal en van Dommelen — „Shock en collaps”, (1963) huisarts en wetenschap 6, 101 — over de relatieve merites van dextran en PVP als plasmasubstituut, het volgende.

Het lijkt verstandig om over dergelijke polymeren niet in generaliserende termen te spreken. Afgezien van de chemische zuiverheid der preparaten (dextranen kunnen pyrogene componenten bevatten) kan het moleculairgewicht van deze macromoleculen een belangrijke rol in hun fysiologisch en afysiologisch gedrag spelen. PVP-preparaten van een gemiddeld moleculairgewicht van 10.000 bevatten nog hoger moleculaire componenten, welke de glomerulusfilter niet kunnen passeren en door cellen van het reticuloëndotheliale systeem en door parenchymcellen van verschillende organen worden opgeslagen. Dat een dergelijke situatie in principe niet van gevaar is ontbloeit blijkt uit het feit dat preparaten met componenten, waarvan het moleculairgewicht varieert tussen 20.000 en 300.000 (de preparaten zijn nooit homogeen), carcinogeen zijn voor muis en rat bij parenterale toediening. Op de plaatsen waar retentie optreedt zijn tumoren aangetroffen: het lymfoïde systeem, reticuloëndotheliale systeem, uterus, huid, ovarium en mamma. Preparaten van een bepaalde lager moleculaire samenstelling zijn niet carcinogeen, maar lijken juist het ontstaan van „spontane” tumoren tegen te gaan (W. C. Huepner, (1957) Cancer (Philad.) 10, 8; (1959) Arch. Path (Chicago) 67, 589; (1961) J. Nat. Cancer Inst. 26, 229).

Dextranpreparaten zijn tot nu toe niet carcinogeen bevonden. Merkwaardigerwijze is echter onlangs gebleken dat een ijzerhoudend dextranpreparaat van laag moleculairgewicht, dat gebruikt wordt (intramusculair) in de menselijke en de veterinaire geneeskunde ter bestrijding van de ijzer-deficiënte anemie, wel carcinogeen is bij het proefdier, niet alleen op de injectieplaats maar ook elders (A. Haddow en E. S. Horning (1960) J. Nat. Cancer Inst. 24, 109; P. M. Lundin (1961) Brit. J. Cancer 15, 838; H. G. Richmond, Ibid. 594).

Hoewel de betekenis van deze vondsten in toepassing op de mens onbekend is, lijkt het dienstig om het ijzerdextran niet meer te gebruiken. Bij een eventueel gebruik van PVP

dient men zich allereerst van de samenstelling van het preparaat op de hoogte te stellen. Men ziet tegenwoordig PVP dikwijls geadverteerd als een ideaal tableteringsmiddel voor geneesmiddelen; ook hier lijkt mij althans een waarschuwing geboden.

De huisarts dient in de eerste plaats niet mede te werken aan wat ik bij een andere gelegenheid — (1962) Ziekenverpleging 15, 44 — de opzettelijke „vervuiling” van het interne milieu van de mens heb genoemd.

Dr. P. Emmelot (Amsterdam)

Bekendmakingen

HIPPOCRATES STUDIEFONDS

Het Hippocrates Studiefonds stelt voor het jaar 1963 f 2.200,— ter beschikking voor wetenschappelijk werk op medisch gebied. Het geld moet worden besteed voor de financiering van wetenschappelijk werk, dat iets te maken heeft met de geneeskunde in de ruimste zin van het woord. Eventueel kan een subsidie ook worden toegekend aan een instelling of persoon, die reeds van andere zijde financiële steun ontvangt.

Kandidaten voor een dergelijke subsidie dienen zich voor 15 mei 1963 te richten tot de secretaris-penningmeester van het College van Regenten, Dr. J. de Graeff, Prins Hendriklaan 3 te Oegstgeest. Een dergelijke aanvraag moet vergezeld gaan van een nauwkeurige omschrijving van het doel waarvoor het geld zal worden besteed.

CONGRES OPENLUCHTSCHOLEN

Teneinde onderwijskrachten en medici, die belangstelling hebben voor de openluchtschool, in de gelegenheid te stellen over de problemen dienaangaande van gedachten te wisselen en anderzijds de mogelijkheden van deze instellingen voor zwakke en zieke kinderen meer in de belangstelling te brengen van gemeente- en schoolbesturen, zal op 30 en 31 augustus a.s. te Amsterdam in Krasnapolski een congres worden gehouden onder auspiciën van de Vereniging voor Openluchtscholen. Informaties zijn verkrijgbaar bij het secretariaat van het Congres, Heerengracht 56, Amsterdam.

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

IN MEMORIAM

Arie Kok 20 juli 1920 - 13 februari 1963

In een beschouwing ter nagedachtenis verschijnt de gestalte van degene aan wie zij is gewijd altijd op een voetstuk. Dat is haast onontkoombaar als zij een herinnering aan de mens wil zijn en niet een opsomming van feiten en data. Maar het is tevens jammer, want het vertekent het beeld van een man die te actief leefde om op een voetstuk te staan, van een man als Arie Kok, arts te Nieuwenhoorn.

Zijn heengaan — op 42-jarige leeftijd — maakte een verpletterende indruk. Velen zullen pas hebben beseft, hoe groot de plaats was, die hij in hun leven innam, toen die plaats op eens leeg was. Het was zo gewoon, dat hij haar bezette. Hoe zeer velen, mannen zowel als vrouwen, waren door zijn dood niet alleen getroffen en verslagen, maar ook zeer bewogen.

Hij was een huisarts in hart en nieren, modern in zijn wetenschappelijke belangstelling en ouderwets in zijn toewijding en veelomvattende zorg, op menselijk zowel als op zuiver medisch gebied. Juist dit brede deed zo weldadig en fris aan, omdat het het klassieke beeld van de huisarts was, geheel aangepast aan deze tijd. Hij zag niet als ideaal het vullen van kaartenbakken met allerlei meer of minder interessante gegevens (hoewel hij zijn administratie goed bijhield), maar het was een lust om met hem samen te werken bij een moeilijke

partus of bij het hechten van een totaalruptuur. Hij trad regelen op in medisch-sociale kwesties, kende zijn taak bij de kleine neurosen van de kleine klagers, maar hield evenzeer van de kleine chirurgie. Hij was een mens met een groot élan, die bij anderen gedoofde belangstelling weer tot leven wist te wekken.

Wie zich zijn vriend wisten, konden op hem bouwen als op een rots. Hij ging voor hen door het vuur. Degenen wier opvattingen hem verderfelijk voorkwamen moesten een goed ontwikkeld incasseringsvermogen hebben om zijn glasheldere formuleringen het hoofd te kunnen bieden. Hij nam geen blad voor de mond en was altijd rechtuit.

Hij had een vlugge geest, las snel en wist onmiddellijk de quintessens van iets te vatten. Hij dacht creatief.

Hij was de medeoprichter en bestuurslid van een van de modernste streek-verpleeghuizen in Nederland, dat te Brielle. Zonder hem zou het er waarschijnlijk nog niet zijn geweest.

Hij was medeoprichter en bestuurslid van het fraaie bejaardencentrum te Nieuwenhoorn.

Hij was voorzitter van de afdeling Voorne-Putten der Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst.

Sedert de oprichting was hij een zeer actief lid van de studiegroep Artikelendocumentatie van het Nederlands Huisartsen Genootschap. In het bestuur van deze studiegroep heeft